

**Poikkeuksellinen työaika. Ensihoito.
Dnro 23/2020, annettu 2.3.2021**

Aluehallintoviraston päätös kumottiin lupaehdon 2 osalta ja asia palautettiin aluehallintovirastoon.

Huom. Annettu liitepäätöksenä.

Oikaisuvaatimuksen tekijä: X:n sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Vireille: 21.12.2020

Oikaisuvaatimuksen kohde:

Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen päätös LSAVI/9264/2020, joka on annettu 19.11.2020 (liite nro 1).

X:n sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän (kuntayhtymä) oikaisuvaatimus ja henkilöstön edustajien lausumat ovat työneuvoston päätöksen liitteinä (oikaisuvaatimus liite nro 2 ja henkilöstön edustajien lausumat liite nro 3)

Työneuvoston päätös:

Lounais-Suomen aluehallintoviraston tekemän päätöksen LSAVI/9264/2020 lupaehto 2 kumottiin ja asia palautettiin aluehallintovirastoon uudelleen käsiteltäväksi. Aluehallintoviraston tulee, tämän päätöksen saatua lainvoiman, omasta aloitteestaan ottaa asia uudelleen käsiteltäväkseen.

Oikaisuvaatimuksen tekijän suostumuksella asia voidaan ottaa aluehallintovirastossa uudelleen käsiteltäväksi jo ennen kuin tämä päätös on saanut lainvoiman.

Päätöksen perustelut:

Työaikalain (872/2019) 5 §:n 1 momentin mukaan säännöllinen työaika tulee järjestää enintään kahdeksaksi tunniksi vuorokaudessa ja keskimäärin enintään 40 tunniksi viikossa.

Työaikalain 39 §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto voi kuitenkin määräämillään ehdoilla myöntää luvan poiketa 5 §:n mukaista säännöllistä työaikaa koskevasta säännöksestä työssä, jota tehdään vain aika ajoin sen vuorokautisen työajan kuluessa, jona työntekijän on oltava

valmiina työhön. Säädöstekstin mukaan poikkeuslupan myöntämisen edellytyksenä on, että työntekijälle turvataan työaikalain 25 §:n mukaisten korvaavien lepoaikojen toteutuminen välittömästi työvuoron päättymisen jälkeen. Aluehallintovirastolla on siis oikeus myöntää poikkeus myös työaikalain 5 §:n mukaisesta viikoittaisesta työajasta. Poikkeuslupaviranomaisen toimivalta on voimassa olevan työaikalain mukaan työ- ja virkaehtosopimusosapuolten toimivaltaa laajempi, sillä työaikalain 34 §:n 4 momentin sanamuoto ei mahdollista viikoittaisesta työajasta toisin sopimista työ- ja virkaehtosopimuksin (ks. TN 1479-20).

Aluehallintovirasto ei myöntänyt kuntayhtymälle lupaa 42 tunnin pituiseen keskimääräiseen viikkotyöaikaan vaan rajasi keskimääräisen viikkotyöajan enintään 40 tuntiin. Perusteeksi esitettiin ensihoitotyön kuormittavuus ja lupahakemuksen liitteenä olevista käyttöasteista ilmennyt intensiivinen työtahti. Niiden johdosta aluehallintovirasto ei siis pitänyt perusteltuna pidentää työaikalain 5 §:n mukaista keskimääräistä 40 tunnin enimmäisviikkotyöaika 42 tuntiin.

Kuntayhtymä kiinnittää oikaisuvaatimuksessaan huomiota siihen, että sen ensihoitoyksiköiden työn kuormittavuudessa ja intensiivisyydessä ei tapahtunut muutosta voimassa olleen poikkeuslupan aikana. Aluehallintovirasto ei ole ottanut päätöksessään huomioon ensihoitotyön luonnetta, ensihoitoyksiköiden määrää suhteessa asukaslukuun eikä kuntayhtymän ensihoitotyön erilaisuutta verrattuna muiden alueiden vastaavaan työhön. Työ alueen ensihoidossa on kuntayhtymän käsityksen mukaan kuormitukseltaan alhaisempaa kuin esimerkiksi Lapissa ja varsinkin pääkaupunkiseudulla.

Kuten työnantajakin tuo oikaisuvaatimuksessaan esille, on aluehallintovirasto perustellut keskimääräisen viikoittaisen työajan enimmäismäärän rajoittamista 40 tuntiin ensihoitotyön kuormittavuudella ja intensiivisellä työtahdilla. Perusteluissa ei ole kuitenkaan tuotu esille, miten työn kuormittavuus ja työtahti olisivat muuttuneet. Perustelujen mukaan vuorokausikohtainen keskimääräinen aktiivityöaika ja valmius vaihtelivat 17 – 31 prosentin välillä ja vuoden 2020 aikana 18 – 28 prosentin välillä. Näistä perustelulausumista ei käy kuitenkaan ilmi sitä, mikä osa prosentista kuvaa aktiivista työaika ja mikä osa valmiutta. Prosenteissa on myös laaja vaihteluväli, joka jo sellaisenaan vaatisi tarkempaa selvittämistä. Päätöksen perusteluissa viitataan nimenomaan käyttöasteissa esille tulleet intensiiviseen työtahtiin mutta käyttöastetta kuvaavia tietoja ei ole tuotu perusteluissa esille. Epäselväksi jää näin ollen myös se, mitä käyttöasteella tässä kohdin itse asiassa on tarkoitettu. Päätöksessä olisi työneuvoston käsityksen mukaan tullut tarkastella ennen kaikkea työntekijöiden tosiasiallisen aktiivisen työajan määrää ja sen mahdollisia muutoksia.

Kuntayhtymälle on myönnetty lupa 24 tunnin pituisten työvuorojen ohella teettää - poikkeuksellisesti ja vain Y:n toimipisteessä - myös 12 tunnin pituisia työvuoroja. Luvan perusteluissa ei kuitenkaan millään tavoin eritellä keskimääräisen viikoittaisen työajan enimmäispituutta koskevaa lupaharkintaa eripituisissa työvuoroissa.

Työneuvosto katsoo, että aluehallintovirasto ei ole selvittänyt perusteluissaan riittävästi sitä, mitä muutoksia työn kuormittavuudessa ja työtahdissa on tapahtunut, ja mihin viikoittaisen keskimääräisen työajan rajoittaminen enintään 42 tuntiin itse asiassa perustuu. Edelleen aluehallintoviraston olisi tullut perusteluissaan tuoda esille, mikä käytännön vaikutus - työntekijöiden työsuojelun näkökulmasta - keskimääräisen viikoittaisen työajan enimmäismäärän rajoittamisella 40 tuntiin 42 tunnin sijasta on sekä 12 tunnin että 24 tunnin pituisissa työvuoroissa. Mahdollisen rajoittamisen tulee perustua aitoon ja selkeään työsuojelulliseen tarpeeseen, ja harkinnassa tulee ottaa huomioon luvassa myönnettävän työvuoron/työvuorojen pituus.

Työneuvoston harkitsee oikeaksi palauttaa asian käsittelyn aluehallintovirastoon, jonka tulee harkita lupaehdon 2 sisältö uudelleen. Samalla työneuvosto kehottaa ottamaan ratkaisua tehtäessä huomioon yllä esitetyt seikat. Edelleen työneuvosto kiinnittää aluehallintoviraston huomiota siihen, että yhtäältä lupaharkinta on tehtävä yksittäistapauksittain mutta toisaalta varmistuen hallintolain mukainen yhdenvertainen kohtelu. Näin ollen muun muassa työn kuormittavuus ja intensiivinen työtahti eivät voi kaikissa ensihoidon yksiköissä merkitä samaa asiaa, eivätkä saman sanaiset perustelut ole käyttökelpoisia kaikissa ensihoitoa koskevissa lupapäätöksissä.

Sovelletut lainkohdat:

Hallintolain (434/2003) 6 ja 45 § sekä 49 g §:n (581/2010) 1 momentti.

Työaikalain (872/2019) 5 ja 25 § sekä 39 §:n 1 momentin 1 kohta.

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Ahtelan sekä jäsenten Hjelt, Ilveskivi, Nyys-sölä ja Rautio mielipiteeseen.